

Den, som ønsker nøje at studere soil erosion, har her en fortrinlig indgang til emnet. Sagen er grundigt og meget alsidigt behandlet, men bearbejdningen skæmmes af en overdreven systematisering, som observationsmaterialet ikke kan bære. Den gode eksempelsamling kommer heller ikke til sin ret, fordi de ledsagende fotografier er primitivt reproduceret. Væsentlige spørgsmål, der naturligt melder sig, forbliver ubesvaret: Hvilke registreringskriterier er entydigt anvendelige? Hvorledes skaber man en kvalitativ målestok, som vil organisere de subjektive indtryk? Men det må konkluderes, at publikationen fremtræder som en værdifuld »lærebog«.

Hans Kuhlman.

Venture to the Arctic. Edited by R. A. Hamilton. Pelican Book A 432.

Penguin Books 1958. 283 sider. 11 × 18 cm. Pris: 5 sh.

I en eminent lille bog i Pelican books normale format og på 283 sider gøres der rede for de videnskabelige resultater af British North Greenland Expedition 1950-53, der bl. a. foretog undersøgelser i Dronning Louise Land, oprettede overvintringsstationen »Northice« midt i den nordlige del af Indlandsisen, og som også foretog en række seismiske og gravimetriske målinger langs en rute fra overvintringsstationen ved Britannia Sø i Dronning Louise Land, over »Northice« til Thule Air Base.

Bogen er skrevet af expeditionens videnskabelige deltagere, og om selve expeditionens historie berettes kun, hvad der er nødvendigt for forståelsen af de videnskabelige resultater, og hvorledes de er fremkommet. Bogen rummer kapitler om opmålingen og kortlægningen af Dronning Louise Land, om meteorologien og geologien (af J. D. Peacock), om geomorfologien (af P. J. Wyllie) og en række glaciologiske afhandlinger af H. Lister, medens C. B. B. Bull behandler de geofysiske resultater fra selve Indlandsisen. Hertil kommer så en række iagttagelser over deltagernes fysiologiske og medicinske reaktioner meddelt af H. E. Lewis og J. P. Masterton. Bagest i bogen følger en bibliografi over expeditionens publikationer i forskellige tidsskrifter.

Bogen er velskrevet og rummer meget videnskabeligt stof af høj værdi. En række diagrammer, kortskitser og 32 sider fotografier samlet midt i bogen og på bedre papir end det øvrige supplerer på fortrinlig måde teksten, enkelte af kortene lider naturligvis under det lille format, men i almindelighed er det forbløffende, hvor meget det er lykkedes at få med, og hvor klart diagrammerne står. Som geograf kan man kun håbe på, at bindet her må blive efterfulgt af en lang række andre expeditionsberetninger af tilsvarende høje standard. Bogen vil være en værdifuld forøgelse til ethvert geografisk bibliotek.

Børge Fristrup.

Ebbe Munck: Strejftog i Nord. Gyldendal 1959. 17 × 24 cm. 180 sider + kort.

Pris: hft. 25,75 kr.

Bogen rummer Ebbe Muncks beretninger om hans deltagelse i oprettelsen af Scoresbysund kolonien, om bestigningen af Grønlands højeste bjerg, Gunnbjørns Fjæld i 1935, om Mørkefjord Expeditionen sammen med Eigil Knuth og om Dansk Pearyland Expedition. I et efterskrift kalder Ebbe Munck sig selv for »en amatør, der har haft adgang til at se de

udlærte i fuld virksomhed«. Der må hertil indvendes, at næppe nogen, som har truffet Ebbe Munck i Grønland, vil kalde ham amatør, og hans indsats som organisatoren og som den, der skaffede pengene til hans og Eigil Knuths expeditioner, har haft afgørende betydning for de sidste danske expeditioner i Grønland, der har haft karakter af »exploring« ved siden af deres mere rutinemæssige videnskabelige målinger. Amatør eller ikke, Ebbe Munck har her som andet steds ved sin indsats været med til at skrive et stykke af Grønlands udforskningshistorie og dermed også et kapitel af dansk historie.

I et afsluttende kapitel slår Ebbe Munck til lyd for, at Danmark gør en indsats i Grønland endnu større end den, der gøres i øjeblikket, og fremfor alt i Nordgrønland, hvor særlig amerikanske expeditioner har arbejdet i de sidste år. Måtte hans ord vinde genklang samtidig med at man dog gør sig klart, at det er ikke nok blot at sende expeditioner til Nordgrønland, de må også have videnskabelige opgaver og sådanne, som ikke billigere og bedre kunne blive løst andre steder i Grønland eller andet steds. Opgaverne i Grønland er i dag så mangfoldige, og midler og måske især fagkundskab er trods alt begrænsede, det vil derfor være nødvendigt at give opgaverne i Grønland en vis indbyrdes prioritet; måtte bogens efterskrift derfor føre til, at der virkelig udarbejdes en generalplan for undersøgelserne og det videnskabelige arbejde i Grønland, ikke blot for et eller to år, men for en lang årrække fremover; dette vil være uomgængelig nødvendigt bl. a. af hensyn til rekrutteringen af tekniske og videnskabelige eksperter, som må være til stede for gennemførelsen af de store expeditionsplaner, som Ebbe Munck ønsker iværksat. Moderne expeditioner kræver ikke blot videnskabsmænd, men også teknikere og specialister på mange områder.

Børge Fristrup.

Peter Freuchen & Finn Salomonsen: The Arctic Year. Jonathan Cape.

London 1958. P. Haase & Søn. 15 × 22½ cm. 440 sider. Kr. 44,35.

Peter Freuchen og dr. phil. Finn Salomonsen er gået sammen om at skrive en bog om Arktis, eventyreren og videnskabsmanden om samme bog, det kan ikke blive nogen helt almindelig bog, og er heller ikke blevet det. Efter en kort gennemgang af begrebet arktisk område og dets afgrænsning, dette er bogens svageste afsnit, så følger man årets gang måned for måned, man hører om, hvad menneskene foretager sig og om dyre- og plantelivets vekslen med årstiderne. Ind imellem får man så oplysning om de forskellige arters tilpasning, om deres udbredelse og om mange biologiske tilpasningsproblemer. En kort bibliografi til slut rummer så at sige kun zoologiske og biologiske afhandlinger og nogle af de klassiske rejseskildringer og expeditionsberetninger, men rummer så at sige ikke henvisning til nyere geografisk litteratur. Bogen er illustreret med en lang række tegninger, væsentlig af dyr, og en række kortskitser over dyrearters udbredelse og over forekomsten af de forskellige zoogeografiske racer. Mange af tegningerne er meget »engelske« i stilen og kan forekomme tørre.

Bogen er velskrevet og så vel gennemarbejdet, at man ikke kan se, hvad den ene og den anden af forfatterne har skrevet; den rummer meget nyt biologisk stof, hvorimod man som geograf kunne savne en tilsvarende medtagen af nogle af de nyere resultater fra de senere års geo-